

Bibliografski opis

CICERO, Marcus Tullius

In M. Tullii Ciceronis orationes Paulli Manutii commentarius. - Venetiis : apud Aldum, 1578-1579. - 3 zv. (319, [73], 312, [52], 382, [70] str.) ; 2°

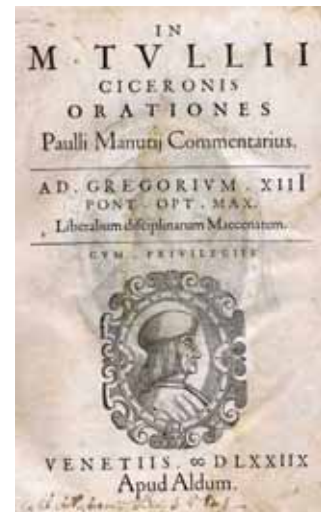
Sorodni elektronski vir:

http://www2.arnes.si/~kppomm/cinquecento/cicero_1578.pdf. - Signature: *-Z 4, AA-ZZ 4, AAA-CCC 4, *-Z 4, Aa-Qq 4, a-f 4, *-Z 4, Aa-Zz 4, Aaa-Bbb 4, a-g 4, h 6. - Kazala. - Zapis na prednjem spojnem listu: Dono Don Lorenzo de Colombani: POMPI. - Zapis na nasl. strani: Ex. lib. Abb. Antonii Fadinii POMPI. - Na prednji platnici žig: Biblioteca civica Pirano: POMPI

Prstni odtis (po fei): d-it nct, i-e- qura3 1578 R: POMPI: [Del 1]

Prstni odtis (po fei): e-ut sia, ure, momi 3 1579 R: POMPI: [Del 2]

Prstni odtis (po fei): e-n- t.n- o,e- Deap 3 1578 R: POMPI: [Del 3]

871-5

Sign.: BC 1000171

COBISS.SI-ID 280052

Bibliografske opombe

avtor Mark Tulij Cicero (106-43 pr.n.š.) sodi v klasično obdobje rimske književnosti, v t. i. zlato dobo, ki je trajala od Suline diktature do Avgustove smrti. Književnost Cicerove dobe je veren odraz razrednih bojev takratne rimske družbe. Polstoletni prehod od republike do principata so označili zadnji politični obračuni in državljanske vojne med plemstvom in ljudstvom. Rimski imperializem je poleg barbarov zaslužnil tudi domače prebivalstvo, iz krvavih bojev, katerih žrtvi sta bila tudi Cezar in Cicero, pa je kot zmagovalec izšel Oktavijan (Avgust). Cicero je bil kot član premožne plemiške družine deležen izvrstne izobrazbe, najprej je študiral retoriko, nato pravo in filozofijo. Hitro je napredoval do konzula in senatorja, nekaj časa moral preživeti v izgnanstvu v Solunu in Draču, po vrnitvi v Rim se je ukvarjal s književnostjo, v senatu pa zagovarjal konzervativna stališča in kritiziral triumvira Antonija, ki ga je zato ukazal ubiti. Njegov izreden jezikovni stil je vplival na omiko evropskega človeka vse do najnovejših dni. Ohranjenih je okrog 58 političnih in sodnih govorov, v 15. stoletju pa je bil najbolj tiskan avtor. Po zaslugi ohranjene korespondence z družino in prijatelji je verjetno najboljše poznana osebnost antičnega Rima¹

vsebina Paolo Manuzio se je posvetil izdajanju latinskih klasikov, saj v grščini ni bil tako izurjen kot njegov oče Aldo, pa tudi večino grških avtorjev so do takrat že natisnili. Njegova tiskarska dejavnost je bila v senci študija rimske antike. Paolo se je proslavil s popravljenimi in komentiranimi izdajami Cicerovih govorov in pisem. Leta 1570 je zaradi slabega zdravja zapustil Rim, se posvetil Cicerovim govorom in dve leti kasneje prišel v Benetke, kjer je pri sinu Aldu spremljal priprave na tisk njegovih Komentarjev. S prvimi natisnjenimi polami ni bil zadovoljen, ukazal je vse že natisnjeno sežgati in znova tiskati z lepšimi črkami na boljši papir. Paolo je umrl spomladi leta 1574, očetove Komentarje pa je Aldo Manuzio mlajši vključil v prestižno izdajo vseh Cicerovih del v letih 1578-79.²

založnik Aldo Manuzio mlajši (1547-1597), Paolov sin in Aldov vnuk, je bil beneški humanist, založnik in tiskar. Po očetovi smrti je prevzel tiskarno, ki je takrat bila v četrti San Paterniano, in knjigarno v četrti Merceria pri mostu Berrettari. Poročil se je s Francesco Lucrezio Giunta, Bartolomeovo hčerjo.³ Poučeval je retoriko v več italijanskih mestih, z Domenicom Basom pa po letu 1590 bil na čelu vatikanske tiskarne. Takrat je vodstvo svojega podjetja v Benetkah zaupal Nicolu Manassiju, ki je po Aldovi smrti postal njen lastnik.

signet sidro z delfinom

pojavlja se z imeni Aldo, Aldo Manutio, Aldo Mannucci, Aldus, Aldus Manutius Paulli f. A. n., Aldus Mannucius, in aedibus Manutianis, ex officina Aldina⁴

¹ Budimir, M.: Litterae latinae, str. 7-8.

² <http://library.byu.edu/~aldine/55Paulus.html>

³ Med tiskarskima družinama je bilo že več starih vezi. Npr. v Firencah je v začetku stoletja deloval Filippo Giunti, ki je pod lastnim imenom tiskal besedila s črkami v lasti Alda Manuzia starejšega. Ta naj bi ga l. 1507 zato tožil. – Richardson, B.: Printing, writers and readers in Renaissance Italy, str. 43.

⁴ <http://edit16.iccu.sbn.it/ivain.htm>

Fizični opis

pisna podlaga ročno izdelan papir, debelejše črte so pokončne, dva različna vodna znaka (krona in srce) v sredini lista, tretji na spojnih listih, dodatni vodni znak v zgornjem in spodnjem zunanjem kotu lista

številčenje, signature, register, kustosi, živa pagina

paginacija v arabskih številkah začne z besedilom oz. snopičem A

označbe snopičev snopiči označeni z:

1. knjiga: *, A-Z, AA-ZZ, AAA-CCC

2. knjiga: *, A-Z, Aa-Qq, a-f

3. knjiga: *, A-Z, Aa-Zz, Aaa-Bbb, a-h

označena je prva polovica snopiča, listi označeni z arabsko številko 2, ternija z 2 in 3. Napaka na tretjem listu snopiča h 3. knjige (označen s K 3 namesto h 3).

vrste snopičev biniji in ternija (zadnja snopiča 2. in 3. knjige)

register ni

kustosi na vsaki strani

živa pagina na vseh straneh nad besedilom

okrasi, ilustracije, signet, zapis

vrsta pisave antikva za komentar, kurziva za Cicerovo besedilo

inicialke okrašene (alegorični, živalski in rastlinski motivi) inicialke v treh velikostih

potek besedila Cicerovo besedilo v dveh kolonah, komentar celostransko

okrasi miniature, vinjete, portret Paola Manuzia na verso strani naslovne strani, Alda Manuzia starejšega na recto naslovne strani

signet ni

marginalije ni

rokopisne opombe so

vezava

format 31,8 X 22,5 cm

vezice štiri nepoudarjene

material platnic in prevleka prevezano ali vezano kasneje (verjetno v 18. stoletju), s pergamentom prevlečena lepenka

kapital kapitala

hrbet šivan, cevast, pergament, z napisom In M. Tullii Ciceronis Orationes Pauli Manutii Commentarius, Venetiis MDLXXVIII Apud Aldum

ohranjenost

poškodbe na vezavi luknjice zaradi bioloških škodljivcev – insektov, robovi platnic obrabljeni, natrgana prevleka, madeži zaradi vlage, strgan zgornji kapital

poškodbe na knjižnem bloku madeži zaradi vlage in železotaninskega črnila, luknjice zaradi bioloških škodljivcev – insektov, obrabljeni in natrgani robovi listov

izvor na hrbtu nalepka Civica Biblioteca Pirano O 8/9

